

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ ԽՈՒՄԲ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (Ձև 5)

(հազ.դրամ)

01 հունվարի 2009թ.-ից մինչև 31 դեկտեմբերի 2009թ.

Ծանոթագրություն 1. Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ («Խումբ») խմբի Մայր կազմակերպությունն է: Խումբը բաղկացած է Բանկից և դրա դուստր ընկերությունից՝ «Իզմիրյան» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ից:

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ հիմնվել է 2005թ. և հանդիսանում է բաց բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը հանդիսանում է 1991թ-ին հիմնված «Հայկապ Բանկ» ՍՊԸ իրավահաջորդը: Բանկը գրանցվել է 20 սեպտեմբերի 1991թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 գրանցման համարով:

Խմբի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժութային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Դուստր ընկերությունը՝ «Իզմիրյան» ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնվել է 19.03.2004թ. և հանդիսանում է սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն: Ընկերությունը գրանցվել է 23.07.2004թ. ՀՀ ԿԲ-ի N 8 արտոնագրային համարով: Ընկերության հիմնական գործունեությունը վարկերի տրամադրումն է:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, թվով 12 մասնաճյուղ գտնվում են Երևանում, իսկ 15-ը՝ ՀՀ մարզերում և ԼՂՀ-ում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Պուշկինի 19:

2009թ.-ի երրորդ եռամսյակում Բանկի աշխատակիցների միջին թիվը կազմում էր 302 մարդ:

Ծանոթագրություն 2. Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Ֆինանսական հատվածում իրականացվող բարեփոխումները, որոնք միտված էին ենթակառուցվածքների զարգացման և անցումային շրջանի երկրներին բնորոշ ռիսկերի մեղմացմանը, համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում ստացան ճգնաժամի հետևանքների մեղմացման ուղղվածություն:

Թեև շատ այլ երկրների համեմատ ՀՀ-ում համեմատաբար փոքր բանկային համակարգի առկայությունը նպաստավոր գտնվեց խոշոր կորուստներից խուսափելու տեսանկյունից, այնուամենայնիվ ՀՀ բանկային համակարգը անմասն չմնաց այս զարգացումներից:

Տնտեսական անկման երևույթները էապես նվազեցրին բանկերի շահութաբերության ցուցանիշը, չնայած որ դեռևս լուրջ խնդիրներ չեն առաջադրել համակարգի համար: Բանկային համակարգը, ապագա ռիսկերի հավանական դրսևորման ակնկալիքներով, կոշտացրեց վարկավորման պայմանները: Այն դեպքում, երբ այս վարքագիծը առանձին բանկի մակարդակով վերցված ռացիոնալ է թվում, ողջ համակարգի առումով ոչ արդյունավետ ազդեցություն ունեցավ, քանի որ արդյունքում տարվա սկզբից վարկավորման ծավալները գրեթե մնացին անփոփոխ, հանդիսանալով պահանջարկի զսպման լրացուցիչ գործոն: Իսկ դա հետագայում հակադարձ արդյունավետ անդրադարձավ նաև հենց բանկերի վրա՝ ի դեմս չաշխատող վարկերի ծավալների աճի:

Վարկավորման ծավալների կրճատման տեսանկյունից կարևոր գործոն դարձավ նաև դոլարիզացիայի խնդիրը: Ֆինանսական ճգնաժամի հենց սկզբնական շրջանից սկսած տնտեսվարող սուբյեկտների մոտ ձևավորվեցին ՀՀ դրամի արժեզրկման սպասումները, որոնք հանգեցրին մեծածավալ դրամային միջոցների փոխարկմանը արտարժութային: Միաժամանակ վարկառուների մոտ դրամի արժեզրկման սպասումները էապես զսպեցին արտարժութային վարկերի նկատմամբ պահանջարկը:

Նման պայմաններում, երբ առկա են երկրի տնտեսության, ինչպես նաև խմբի վրա ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցության հետևանքների հետ կապված մտահոգությունները, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ խմբի ակտիվների և պասիվների մնացորդային արժեքի վրա:

Յետևաբար, Խմբի ֆինանսական հաշվետվություններն ամեն դեպքում չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե ներկա համաշխարհային ճգնաժամի ազդեցությունը նկատելի և վստահաբար չափելի լիներ Հայաստանում:

Ծանոթագրություն 3. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1. Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհուրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Սեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Սեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2. Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3. Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը դա այն հինական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Խմբի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4. Վերադասակարգում և վերաներկայացում

Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5. Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Խումբն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2009թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՍԽ») և ՀՀՄՍԽ-ի Հաշվետվությունների Սեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՅ») կողմից:

Ծանոթագրություն 4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1. Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

4.2. Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հողվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Խմբի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2009	31 դեկտեմ. 2008
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	377.89	306.73
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	542.23	435.00

4.3. Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ

այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարծ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5. Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող փոխարժեքով, ինչը հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հողվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6. Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խուլմբն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Խուլմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7. Ֆինանսական գործիքներ

Խուլմբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև

ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են անորոշացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Խմբի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ խմբի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

4.8.Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Խումբն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

4.9.Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Խումբը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

4.10.Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Չետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Չետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Չետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Չետզնման պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրկվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11.Որպես գրավ դրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Զուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12. Վարձակալություն

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13. Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույթաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույթ (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-3	33
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.14. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն: Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային մեթոդով՝ օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1 ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են

արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

4.15.Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

4.16.Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17.Կենսաթոշակներ

Խմբում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.18.Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտատպանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19.Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.20.Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.20. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

4.21. Սեզմենտների ներկայացում

Սեզմենտը խմբի առանձնացնելի բաղադրիչ է, որը զբաղվում է առանձին ծառայության կամ ծառայությունների խմբի մատուցմամբ (բիզնես սեզմենտ) կամ որը զբաղվում է ծառայությունների մատուցմամբ որոշակի տնտեսական միջավայրում (աշխարհագրական սեզմենտ) և ենթակա է այնպիսի ռիսկերի և հատույցների, որոնք տարբեր են այլ սեզմենտների ռիսկերից և հատույցներից: Սեզմենտները, որոնց հասույթի մեծ մասը ստացվում է արտաքին հաճախորդներին կատարված վաճառքներից, և որոնց հասույթը, արդյունքը կամ ակտիվները կազմում են սեզմենտների տաս կամ ավելի՝ տոկոսը ներկայացվում են առանձին: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում խմբի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

Ծանոթագրություն 5. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ խմբի ղեկավարությունը կատարի կանոնադրյալ հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեքի դասակարգում

Խմբի ներդրումային արժեքի գործընկերները ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ խումբը դասակարգում է արժեքի գործընկերները որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբը իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույթների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխառությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Խումբը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Խումբը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր:

Չարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրության մեջ կատարվում են փոփոխություններ և լրացումներ: Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային և իրավական պարտավորությունները:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Խումբը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի մվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև մվազումը Խումբը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Խումբը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը:

**Ծանոթագրություն 6 «Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ**

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Տոկոսային եկամուտ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	29,068	46,466
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառություններից	2,127,741	1,679,956
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	232,913	306,011
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	48,636	67,694
Այլ տոկոսային եկամուտ		-
ԸՆդամենը	2,438,358	2,100,127

Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	215,333	199,340
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	696,363	383,261
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	35,416	25,584
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	43,248	93,929
Այլ տոկոսային ծախսեր	14,840	11,794
ԸՆդամենը	1,005,200	713,908

Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	1,433,158	1,386,219
--	------------------	------------------

**Ծանոթագրություն 7 «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ**

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Դրամարկղային գործառնություններից	53,267.00	71,620
Հաշվարկային ծառայություններից	205,929.00	137,208
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	12,329.00	19,659
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	667.00	150
Վճարային քարտերի սպասարկումից	88,691.00	48,636
Այլ կոմիսիոն վճարներ	11,339	5,667
ԸՆդամենը	372,222	282,940

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսյոն վճարներ	10,134	23,267
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	52,189	28,251
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	-	-
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	2,413	17,623
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	14,629	32,695
Այլ կոմիսիոն վճարներ	22,253	1,493
ԸՆդամենը	101,618	103,329

Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	270,604	179,611
--	----------------	----------------

Խուճրը 2008-2009թթ. շահաբաժիններից եկամուտ չի ստացել:

Արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	289,218	351,975
ԸՆդամենը	289,218	351,975

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ եկամուտ

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	63,366	17,191
Ընդամենը	63,366	17,191

Ծանոթագրություն 8 «Այլ եկամուտներ»
Այլ գործառնական եկամուտ

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	-	13,859
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	-	15,826
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	21,544	3,302
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	6,340.0	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	2,551	804
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ եկամուտներ	-	-
Արտասովոր եկամուտներ (առկայության դեպքում)	-	-
Այլ եկամուտներ	11,209	2,887
Ընդամենը	41,644	36,678

Ծանոթագրություն 9 «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Սկզբնական մնացորդ	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	-
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Սկզբնական մնացորդ	-	221
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	-	221
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	(221)
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-

Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Սկզբնական մնացորդ	128,932	91,689
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	331,936	308,911
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	(370,138)	(275,592)
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(38,202)	33,319
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	96,355	5,424
Պահուստի օգտագործում	(733)	(1,500)
Վերջնական մնացորդ	186,352	128,932

Ներդրումների գծով	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2007.- 31.12.2007
Սկզբնական մնացորդ	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	-
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-

Այլ ակտիվների գծով	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Սկզբնական մնացորդ		

	861	1,520
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	114,177	45,286
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	(114,011)	(48,158)
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	166	(2,872)
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	725	2,213
Պահուստի օգտագործում		-
Վերջնական մնացորդ	1,752	861

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Սկզբնական մնացորդ	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	-
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-

Ընդամենը զուտ մասհանումներ պահուստներին	(38,036)	30,226
--	-----------------	---------------

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվություններում և ծանոթագրություններում բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների, ինչպես նաև հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների գծով ընդհանուր պահուստները չեն ճանաչվել:

Ծանոթագրություն 10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով*	681,408	504,301
Ծախսեր սոցիալական ապահովության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	76,793	58,471
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	468	21
Ընդամենը	758,669	562,793

* 2009թ. երրորդ եռամսյակում Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը կազմել է 302 և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսեկան աշխատավարձը՝ 157 հազ.դրամ:

* 2008թ. չորրորդ եռամսյակում Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը կազմել է 283 և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսեկան աշխատավարձը՝ 209 հազ.դրամ:

Ծանոթագրություն 3 Իմնական միջոցների մաշվածություն

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Իմնական միջոցների մաշվածություն	161,543	122,089

Ընդամենը	161,543	122,089
-----------------	----------------	----------------

Ծանոթագրություն Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածություն

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածություն	8,319	7,795
Ընդամենը	8,319	7,795

Ծանոթագրություն 11 Այլ ծախսեր

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	-189,765.00	20,075.00
Գործուղման ծախսեր	19,321	14,514
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	107,780	61,484
Ապահովագրության գծով ծախսեր	1,188	1,063
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	51,834	34,143
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	92,014	63,719
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	12,794	13,168
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	58,800	51,086
Տրանսպորտային ծախսեր	15,094	13,638
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	65,721	60,773
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	18,707	20,029
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	1,581	3,227
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	8,236	1,200
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	28,127	39,920
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	45,377	78,369
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկոմից	2,346	42,048
Այլ ծախսեր*	190,092	42,048
Ընդամենը	529,247	518,456

* Այլ ծախսերը հիմնականում առաջացել են ԱրՔա-ի գծով գործառնական ծախսերից:

Ծանոթագրություն 12 Շահութահարկի գծով ծախս

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008

Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	116,398	154,605
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները		-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	(18,040)	(5,162)
Ընդամենը	98,358	149,443

	01.01.2009.- 31.12.2009	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2008.- 31.12.2008	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	678,248	-	730,315	-
Շահութահարկ` դրույթաչափով	135,650	20	148,217	20
Հարկման նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով	-	-	-	-
Չհարկվող եկամուտներ	(54,149)	-	(3,165)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	11,384	-	4,391	-
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում	5,473	-	-	-
Շահութահարկի գծով ծախս	-	-	-	-
Ընդամենը	98,358	-	149,443	-

	Մնացորդը 31.12.2008թ. դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Մնացորդը 31.12.2009թ. դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում`	12,171	5,473	-	17,644
Առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթերի գծով	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի գծով	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների գծով	-	-	-	-
Այլ ակտիվների գծով	-	-	-	-
Ստեղծված պահուստների գծով	12,171	5,473	-	17,644
Այլ պարտավորությունների գծով	-	-	-	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում`	7,179	462	-	7,641
Առևտրային արժեթղթերի գծով	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի գծով	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների գծով	-	-	-	-
Այլ ակտիվների գծով	1,919	(494)	-	1,425
Այլ պարտավորությունների գծով	5,260	956	-	6,216
Ջուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	4,992	5,011	-	10,003

Ծանոթագրություն 13 Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008.
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	579,890	580,872
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	-	-
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	579,890	580,872
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	1,072,401	798,260
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.54	0.73
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նուսրացված շահույթ	-	-

Ծանոթագրություն 14

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում

	31.12.2009	31.12.2008
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,219,066	639,344
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	591,446	278,360
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	13,986,135	9,342,482
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-
Ղեկավարված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	472,315	263,907
Հաշվեգրված տոկոսներ ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվներից և ավանդներից	-	-
Ընդամենը	16,268,962	10,524,093

*31.12.09թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշվի մնացորդը ներառում է Բանկի կողմից ներգրավված միջոցների դիմաց պարտադիր պահուստավորման ենթակա գումարը, որը կազմում է 2 322 437 հազ. ՀՀ դրամ: 31.12.08թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշվի մնացորդը ներառում է Բանկի կողմից ներգրավված միջոցների դիմաց պարտադիր պահուստավորման ենթակա գումարը, որը կազմում է 1 772 135 հազ. ՀՀ դրամ:

**31.12.09թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում ղեկավարված միջոցները հանդիսանում են Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ և կազմում են 472 315 հազ. ՀՀ դրամ: 31.12.08թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում ղեկավարված միջոցները հանդիսանում են Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ և կազմում են 263 907 հազ. ՀՀ դրամ:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում/վերջում

	01.01.2009.	31.12.2009	01.01.2008.	31.12.2008.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	652,707	1,219,066	529,562	652,707
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	264,997	591,446	237,256	264,997
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	9,342,482	13,986,135	3,161,158	9,342,482
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	450,170	-
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	263,907	472,315	114,037	263,907
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ բանկերում	3,964	4,335	8,780	3,964
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	608,787	348,750	473,737	608,787
Ընդամենը	11,136,844	16,622,047	4,974,700	11,136,844

Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորներ և հուշադրամներ

	31.12.2009	31.12.2008.
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորներ	-	-
Հուշադրամներ	-	-
Ընդամենը	-	-

Ծանոթագրություն 15 Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ընթացիկ հաշիվներ	31.12.2009.	31.12.2008.
ՀՀ բանկերում	4,335	3,964
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	339,810	608,768
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	8,940	19
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Ընդամենը	353,085	612,751
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ	-	-
ՀՀ ԿԲ-ում՝	-	-
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
ՀՀ բանկերում՝	3,062,396	13,716
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
-այլ	3,062,396	13,716
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում՝	37,789	13,363
- վարկեր և ավանդներ	-	-

- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ այլ*	37,789	13,363
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում՝	-	-
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ -այլ	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	526	-
Ընդամենը	3,100,711	27,079
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	-	-
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,453,796	639,830

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝	1,196,211	292,645
- վարկեր և ավանդներ	252,663	292,645
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	831,048	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ -այլ	112,500.0	-
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝	68,802	40,627
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ -այլ	68,802	40,627
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում	-	-
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ այլ*	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	2,443	1,666
Ընդամենը	1,267,456	334,938
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,267,456	334,938
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների և բանկերի նկատմամբ	4,721,252	974,768

*31.12.09թ. դրությամբ այլ պահանջներ ՅՅ բանկերի նկատմամբ տողում արտացոլվել են բանկոմատներով կատարված գործարքների գծով այլ բանկերից ստացվելիք 23 662 հազ.ՀՀ դրամ:

*31.12.08թ. դրությամբ այլ պահանջներ ՅՅ բանկերի նկատմամբ տողում արտացոլվել են բանկոմատներով կատարված գործարքների գծով այլ բանկերից ստացվելիք 13 716 հազ.ՀՀ դրամ:

**31.12.09թ. դրությամբ դեպոզիտային կազմակերպությունում 47 194 հազ.ՀՀ դրամ (124,9 հազ ԱՄՆ դոլար) գումար Մաստեր քարտ համակարգով գործարքներ իրականացնելու համար և ոչ ռեզիդենտ բանկում հաճախորդի երաշխիքի համար, որը կազմում է 37 789 հազ.ՀՀ դրամ (100 հազ ԱՄՆ դոլար): **31.12.08թ. դրությամբ դեպոզիտային կազմակերպությունների 40 627 հազ.ՀՀ դրամ (132 հազ ԱՄՆ դոլար) գումար Մաստեր քարտ համակարգով գործարքներ իրականացնելու համար:

Ծանոթագրություն 16

Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ

	31.12.2009	31.12.2008
Վարկեր,այդ թվում՝	14,981,658	11,608,022
ՀՀ Կառավարությանը		-
տեղական ինքնակառավարման մարմիններին		-
հիպոթեքային	1,667,413	1,513,849
Օվերդրաֆտ	205,574	173,772
Վարկային քարտեր	1,036,892	407,801
Ֆակտորինգ	-	-
Ֆինանսական լիզինգ	-	-
Հետգնման պայմանագրեր		
Ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
Այլ	-	-
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ և ստացվելիք վճարներ	136,794	103,701
Ընդամենը վարկեր	16,360,918	12,293,296
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(186,352)	(128,932)
Ընդամենը զուտ վարկեր	16,174,566	12,164,364

31.12.09թ. դրությամբ Գերմանահայկական հիմնադրամի միջոցների հաշվին տրամադրվել է 694 907 հազ ՀՀ դրամի 136 վարկ: ՀՀ Կառավարության միջոցներով տրամադրվել է 4 374 787 հազ.ՀՀ դրամի 599 վարկ: Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկի միջոցներով տրամադրվել է 1 705 237 հազ ՀՀ դրամի 424 վարկ, որոնց դիմաց ստացվել է 2 179 722 հազ ՀՀ դրամի երաշխավորություն և 4 797 925 հազ. ՀՀ դրամի գրավ, որոնց հանդեպ գրավի իրավունքը որոշակի պայմաններում համաձայն կնքված պայմանագրի՝ կարող է փոխանցվել Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկին: Ընդ որում այս դեպքում համապատասխան չափով կնվազի Բանկի պարտավորությունը ՎԶԵԲ-ի նկատմամբ:

31.12.08թ. դրությամբ Գերմանահայկական հիմնադրամի միջոցների հաշվին տրամադրվել է 627 460 հազ ՀՀ դրամի 128 վարկ: ՀՀ Կառավարության միջոցներով տրամադրվել է 300 000 հազ.ՀՀ դրամի 75 վարկ: Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկի միջոցներով տրամադրվել է 1 417 093 հազ ՀՀ դրամի 407 վարկ, որոնց դիմաց ստացվել է 4 445 706 հազ.ՀՀ դրամի գրավ, որոնց հանդեպ գրավի իրավունքը որոշակի պայմաններում համաձայն կնքված պայմանագրի՝ կարող է փոխանցվել Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկին: Ընդ որում այս դեպքում համապատասխան չափով կնվազի Բանկի պարտավորությունը ՎԶԵԲ-ի նկատմամբ:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ

	31.12.2009	31.12.2008
Վարկեր,այդ թվում՝		
Ստանդարտ	16,297,891	12,290,988
Հսկվող	12,872	330

Ոչ ստանդարտ	23,596	-
Կասկածելի	26,559	1,978
Անհուսալի	450,787	393,418
Ընդամենը վարկեր	16,360,918	12,293,296
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(186,352)	(128,932)
Ընդամենը զուտ վարկեր	16,174,566	12,164,364

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	31.12.2009		31.12.2008.	
	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը
Վարկեր և փոխատվություններ, որից	16,360,918	12,221	12,293,296	8,088
արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝				
ժամկետանց	55,770	63	2,308	2
վերաձևակերպված*	15,306	36	718	1
վերաֆինանսավորված*	-	-	-	-
Ընդամենը վարկեր	16,360,918	12,221	12,293,296	8,088
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(186,352)	-	(128,932)	-
Ընդամենը զուտ վարկեր	16,174,566	12,221	12,164,364	8,088

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	31.12.2009		31.12.2008.	
	գումար	վարկառուների քանակ	գումար	վարկառուների քանակ
Բանկեր	3,038,734	8	-	-
Ֆինանսական կազմակերպություններ	1,196,211	10	292,645	7
Պետական ձեռնարկություններ	285,537	3	149,211	2
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	7,803,955	480	5,911,147	262
խոշոր ձեռնարկություններ	1,641,804	53	2,874,634	71
փոքր և միջին ձեռնարկություններ*	6,162,151	427	3,036,513	191
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	5,539,197	11,071	5,233,550	7,617
սպառողական վարկեր	2,889,971	8,929	3,465,062	6,450
հիփոթեքային վարկեր	1,725,912	297	1,513,849	262
վարկային քարտեր	908,942	1,825	232,031	873
այլ վարկեր	14,372	20	22,608	32
Անհատ ձեռնարկատերեր	2,595,435	667	895,687	207
Հաշվեզրկված տոկոսներ	139,763	-	105,367	-
Ընդամենը	20,598,832	12,239	12,587,607	8,095
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(186,352)	-	(128,932)	-
Ընդամենը զուտ վարկեր	20,412,480	12,239	12,458,675	8,095

31.12.2009թ. դրությամբ բանկի խոշոր փոխառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարը կազմել է 1 003 223 հազ դրամ, որը կազմել է վարկային և պայմանական պարտավորությունների պորտֆելի 5.37%-ը և նորմատիվային կապիտալի 13.06%-ը:
 31.12.2008թ. դրությամբ բանկի խոշոր փոխառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարը կազմել է 2 313 286 հազ դրամ, որը կազմել է վարկային և պայմանական պարտավորությունների պորտֆելի 15.43%-ը և նորմատիվային կապիտալի 42.01%:

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների	31.12.2009	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2008	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	1,661,663	10.24	1,838,732	15.08
Գյուղատնտեսություն	77,444	0.48	97,987	0.80
Շինարարություն	623,884	3.85	513,204	4.22
Տրանսպորտ և կապ	567,009	3.49	169,022.0	1.37
Առևտուր	4,855,052	29.92	3,306,501	27.13
Սպառողական	2,936,384	18.10	3,464,916	28.43
Հիփոթեքային վարկեր	1,725,912	10.64	1,513,849	12.42
Սպասարկման ոլորտ	2,148,662	13.24	754,331	6.19
Այլ	1,628,114	10.04	531,053	4.36
Հաշվեգրված տոկոսներ	136,794	-	103,701	-
Ընդամենը	16,360,918	100	12,293,296	100.0

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	31.12.2009	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2008	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	16,029,256	99.95	12,050,419	99.92
ԲաաՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*	5,620	0.04	6,530	0.05
ԲԲԲ-/ԲաաՅ/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների ռեզիդենտներ*	2,896	0.02	3,714	0.03
Հաշվեգրված տոկոսներ	136,794	-	103,701	0.00
Ընդամենը	16,174,566	100	12,164,364	100.00

Ծանոթագրություն 17
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Պետական արժեթղթեր	31.12.2009.	31.12.2008.
ՀՀ Պետական պարտատոմսեր	2,802,166	2,887,741
- գանձապետական պարտատոմսեր	2,802,166	2,887,741
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		-

-այլ	-	-
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում	-	-
- գանձապետական պարտատոմսեր	-	-
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
ԲԲ+(Բա1) և ցածր վարկանիշ ունեցող,ինչպես նաև վարկանիշ չունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում	-	-
- գանձապետական պարտատոմսեր	-	-
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	2,802,166	2,887,741

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	31.12.2009		31.12.2008.	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից «Գ -» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի	-	-	-	-
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	106,894	-	107,324
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	88,826	-	88,985
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	18,068	-	18,339
- այլ	-	-	-	-
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	106,894	-	107,324

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	31.12.2009		31.12.2008.	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-

- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	1,342	-	1,342
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	1,342	-	1,342
- այլ	-	-	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	-	-	-
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	-	1,342	-	1,342

Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	2,910,402	2,996,407
---	------------------	------------------

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական այլ ակտիվներ	31.12.2009	31.12.2008.
վարկեր, ֆակտորինգ, դեբիտորական պարտքեր		
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող վարկառուների	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող վարկառուների	-	-
Հիփոթեկ	-	-
Սպառողական վարկեր	-	-
Այլ	-	-
Ընդամենը	-	-

Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	2,910,402	2,996,407
---	------------------	------------------

Ներդրումներ այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում 31.12.2009թ. դրությամբ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
«ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ» ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	Հայաստանի Հանրապետություն	26.12.06.թ.	12,143	2.0
«ԱՔՈԱ ՔՐԵԴԻՏ ՈՒՓՈՐԹԻՆԳ» ՓԲԸ	տեղեկատվական ծառայություններ	Հայաստանի Հանրապետություն	14.12.07թ.	5,925	1.0
«ՍՎԻՖԹ» համակարգ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	Բելգիա	01.11.97թ.	1,342	0.0
Ընդամենը				19,410	

2008թ. և 2009թ. մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները բացակայում են:

Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում

	31.12.2009	31.12.2008
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	-	-
Համատեղ վերահսկվող միավորներում ներդրումներ	-	-
Դուստր բանկերում ներդրումներ	-	-
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներ	2,012,779	-
Շահաբաժիններ	-	-
Արժեզրկում	-	-
Ընդամենը	2,012,779	-

	31.12.2009
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	-
Ավելացում	2,012,779.0
Օտարում (վաճառք)	-
Արժեքի արժեզրկում	-
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	2,012,779.0

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)
«ԻՋՄԻՐԼՅԱՆ-ԵՎՐԱՍԻԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ	վարկային	Հայաստանի Հանրապետություն	26.08.09.	2,012,779
Ընդամենը	-	-	-	2,012,779.0

Ծանոթագրություն 18 Հիմնական միջոցներ

Հոդվածի անվանումը	Շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում	Վարձ. հիմն.միջ. գծով կապ.ներդր.	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	201,052	279,533	28,898	132,062	29,076	20,532	691,153
Ավելացում	503,932	149,400	24,902	37,816	53,231	15,680	784,961
Օտարում	-	-	(2,545)	-	-	-	(2,545)
Վերադասակարգում	2,523	-	-	-	(2,523)	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	707,507	428,933	51,255	169,878	79,784	36,212	1,473,569
Ավելացում	17,223	72,582	-	16,726	18,307	5,723	130,561
Օտարում	-	(11,788)	-	(35,077)	-	(762)	(47,627)
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	724,730	489,727	51,255	151,527	98,091	41,173	1,556,503
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,058	82,631	8,124	75,270	2,429	3,863	173,375
Ավելացում	16,841	59,750	8,824	19,168	12,076	5,430	122,089
Օտարում	-	-	(2,253)	-	-	-	(2,253)
Վերադասակարգում	531	-	-	-	(531)	-	-
Ճշգրտումներ	(1,123)	(121)	-	-	-	-	(1,244)
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	22,623	77,534	10,236	24,238	16,505	7,462	158,598.0
Ավելացում	-	(11,785.0)	-	(35,011.0)	-	(762.0)	(47,558.0)
Օտարում	-	-	-	-	-	-	-
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	39,930	208,009	24,931	83,665	30,479	15,993	403,007
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	684,800	281,718	26,324	67,862	67,612	25,180	1,153,496
Նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	690,200	286,673	36,560	75,440	65,810	26,919	1,181,602

Ծանոթագրություն 19 Ոչ նյութական ակտիվներ

	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Գուդվիլ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք					
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	20,851	8,017	33,000	-	61,868
Ավելացում	-	16,710	-	-	16,710
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	20,851	24,727	33,000	-	78,578
Ավելացում	728	-	-	(220,334)	(219,606)
Օտարում	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	21,579	24,727	33,000	(220,334)	(141,028)
Կուտակված մաշվածություն					
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	4,765	5,946	6,325	-	17,036
Ավելացում	2,085	2,410	3,300	-	7,795
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	6,850	8,356	9,625	-	24,831
Ավելացում	2,296	2,473	3,300	-	8,069
Օտարում	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	9,146	10,829	12,925	-	32,900
Զուտ հաշվեկշռային արժեք					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	12,433	13,898	20,075	(220,334)	(173,928)
Նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	14,001	16,371	23,375	-	53,747

Կապիտալ ներդրումներ բանկի հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում	31.12.2009	31.12.2008.
Կապիտալ ներդրումներ բանկի հիմնական միջոցներում	1,153,496	1,181,602
Կապիտալ ներդրումներ բանկի ոչ նյութական ակտիվներում	-173,928	0
Ընդամենը	979,568	1,181,602

* 2009թ.երրորդ եռամսյակի հիմնական միջոցներում չի արտացոլված 2007թ. շահագործումից հանված և վերադասակարգված բանկի սեփականությունը հանդիսացող Խաղաղ Դոնի 13/1 շենքը (34,779 հազ. դրամ) և 4 POS տերմինալ (520.6 հազ. դրամ ընդհանուր արժողությամբ): Վերը նշված միջոցները ներառված են սույն հաշվետվության 20-րդ ծանոթագրությունում (Վաճառքի համար պահվող արժեքներ):

* 2008թ.հիմնական միջոցներում չի արտացոլված 2007թ. շահագործումից հանված և վերադասակարգված բանկի սեփականությունը հանդիսացող Խաղաղ Դոնի 13/1 շենքը (34,779 հազ. դրամ) և 1 POS տերմինալ (154 հազ. դրամ): Վերը նշված միջոցները ներառված են սույն հաշվետվության 20-րդ ծանոթագրությունում (Վաճառքի համար պահվող արժեքներ):

2009թ. չորրորդ եռամսյակի ընթացքում շահագործումից դուրս 23 010 հազ.դրամի հիմնական միջոց և ոչ նյութական ակտիվ հանձնվել է շահագործման: 2008թ. ընթացքում շահագործումից դուրս 284 714 հազ.դրամի հիմնական միջոց և ոչ նյութական ակտիվ հանձնվել է շահագործման:

Ծանոթագրություն 20

Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

	31.12.2009	31.12.2008.
Բնագանձված գրավ	10,148	11,572
Շահագործումից հանված հիմնական միջոցներ	35,300	34,933
Ընդամենը	45,448	46,505

Ընթացիկ հարկի գծով ակտիվ

	31.12.2009	31.12.2008.
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով	129,405	-
Կրեդիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով	104,492	-
Ընդամենը	24,913	-

Ծանոթագրություն 21

Այլ ակտիվներ

	31.12.2009	31.12.2008.
Ստացվելիք շահաբաժիններ	-	-
Հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	-	-
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	-	50,409
Հեջավորման ածանցյալ գործիքներ	90,831.0	-
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	-	-
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով	-	5,869
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	11,924.0	-
Կանխավճարներ մատակարարներին	-	10,488
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	55,187	273
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	-	69
Պահեստ	-	8,468
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	25,651	18,657
Այլ ակտիվներ	16,750	675
Գուդվիլ	668	-
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ.7)	(1,752)	(861)
Ընդամենը	199,259	94,047

Ծանոթագրություն 22

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ընթացիկ հաշիվներ	31.12.2009	31.12.2008.
ՀՀ բանկերի	91,420	143,068
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի	-	-
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Ընդամենը	91,420	143,068
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ կենտրոնական բանկ	706,250	2,217,140

-վարկեր	706,250	627,460
-ֆինանսական լիզինգ	-	0
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր		1,589,680
-այլ	-	-
ՀՀ բանկերի	3,047,875	-
-վարկեր	-	-
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	3,047,875	-
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր	-	-
-վարկեր	-	-
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր և վարկանիշ չունեցող բանկեր	-	-
-վարկեր	-	-
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	115,927	2,809
Ընդամենը	3,870,052	2,219,949
Ֆինանսական կազմակերպությունների վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
-ընթացիկ հաշիվներ	129,137	281,534
-վարկեր և ավանդներ	3,186,163	2,180,792
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	33,181	34,329
Ընդամենը	3,348,481	2,496,655

Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,309,953	4,859,672
---	------------------	------------------

31.12.09թ. դրությամբ Գերմանահայկական հիմնադրամից ներգրավվել է 706 250 հազ ՀՀ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 2 560 հազ.ՀՀ դրամի: ՀՀ կառավարության միջոցներից ներգրավվել է 5 399 926 հազ.ՀՀ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 48 004 հազ.ՀՀ դրամի:

31.12.08թ. դրությամբ Գերմանահայկական հիմնադրամից ներգրավվել է 627 460 հազ ՀՀ դրամ և հաշվեգրվել է տոկոսներ 2 179 հազ.ՀՀ դրամի: ՀՀ կառավարության միջոցներից ներգրավվել է 300 000 հազ.ՀՀ դրամ և հաշվեգրվել է տոկոսներ 1 831 հազ.ՀՀ դրամի:

Ծանոթագրություն 23

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

	31.12.2009.	31.12.2008.
ՀՀ կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	5,151,409	4,386,796
-ժամկետային ավանդներ	-	-
-վարկեր	5,399,850	300,000
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր		-

-այլ	76	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	48,004	1,830
Ընդամենը	10,599,339	4,688,626
ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	5,336,589	6,434,194
-ժամկետային ավանդներ	1,670,310	751,346
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	7,101	3,856
Ընդամենը	7,014,000	7,189,396
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	60,278	29,416
-ժամկետային ավանդներ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Ընդամենը	60,278	29,416
ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	37,035	7,550
-ժամկետային ավանդներ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Ընդամենը	37,035	7,550
ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	3,944,823	963,943
-ժամկետային ավանդներ	3,684,142	2,729,380
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	33,210	32,492.0
Ընդամենը	7,662,175	3,725,815
Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	321,106	139,166
-ժամկետային ավանդներ	31,176	818,898
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	547	2,706
Ընդամենը	352,829	960,770
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25,725,656	16,601,573

31.12.09թ. դրությամբ բացված ակտիվների գծով միջոցներ չեն սառեցվել վարկերի ապահովման միջոց հանդիսացել են 322 701 հազ. ՀՀ դրամին համարժեք միջոցներ և որպես տրամադրված երաշխավորությունները ապահովման միջոց՝ 42 952 հազ. ՀՀ դրամի համարժեք միջոցներ:

31.12.08թ. դրությամբ բացված ակտիվների գծով միջոցներ չեն սառեցվել, վարկերի ապահովման միջոց հանդիսացել են 119 053 հազ. ՀՀ դրամին համարժեք միջոցներ և որպես տրամադրված երաշխավորությունների ապահովման միջոց՝ 5 310 հազ. ՀՀ դրամի համարժեք միջոցներ:

Բանկի ավանդատուների թվաքանակը

	31.12.2009.	31.12.2008.
ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	22	9
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	-	-
ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	-	-
Ոչ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	-	-
ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	750	665
Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	15	11
Ընդամենը	787	685

Ծանոթագրություն 24

Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր

	31.12.2009.	31.12.2008.
Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ	-	-
Բանկի կողմից թողարկված առանց տոկոսի արժեթղթեր	-	-
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	250,000	400,000
Բանկի կողմից թողարկված արտոնյալ բաժնետոմսեր	-	-
Թողարկված այլ արժեթղթեր	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	205	789
Ընդամենը	250,205	400,789

28.12.09թ. Բանկի կողմից թողարկվել է 18 ամիս ժամկետայնությամբ 10 % եկամտաբերությամբ 250 000 հազ. ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով՝ 25 000 հատ սովորական պարտատոմս:

Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն

	31.12.2009.	31.12.2008.
Կրեդիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով	-	155,162
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով	-	42,814
Ընդամենը	-	112,348

Ծանոթագրություն 25 Այլ պարտավորություններ

	31.12.2009.	31.12.2008.
Շահաբաժիններ	-	-
Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրերի գծով	-	-
Ավանդների ապահովագրության գծով	2,773	1,500
Հաշվարկային պարտավորություններ չեկերով և այլ վճարային փաստաթղթերով	-	-
Հաշվարկային պարտավորություններ ակտիվների գծով	-	-
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով		
-ԱԱՀ-ի գծով	2,089	829
-այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	19,416	14,668

-սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով	9,209	410
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	64,155	42,614
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	24,244	18,243
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրման գծով	-	-
Այլ պարտավորություններ	78,368	35,019
Ընդամենը	200,254	113,283

Ծանոթագրություն 26 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

	01.01.2009.- 31.12.2009	01.01.2008.- 31.12.2008
ՀՀ Պետական պարտատոմսեր	-	1,591,742
- գանձապետական պարտատոմսեր	-	1,591,742
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում	-	-
- գանձապետական պարտատոմսեր	-	-
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
ԲԲ+(Բա1) և ցածր վարկանիշ ունեցող,ինչպես նաև վարկանիշ չունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում	-	-
- գանձապետական պարտատոմսեր	-	-
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
Ընդամենը	-	1,591,742

Ծանոթագրություն 27 Կապիտալ կանոնադրական կապիտալ

	31.12.2009.	31.12.2008.
Սովորական բաժնետոմսեր	5,362,005	5,362,005
Բաժնետոմսերի քանակը	1,072,401	1,072,401
Մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը	5000 դրամ	5000 դրամ
Արտոնյալ բաժնետոմսեր	-	-
Բաժնետոմսերի քանակը	-	-
Մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը	-	-
Բաժնենասեր, փայեր	-	-
Բանկի կողմից ետ գնված բաժնետոմսերի գնման գումարը	-	-
Ետ գնված բաժնետոմսերի քանակը	-	-
Ընդամենը	5,362,005	5,362,005

Բանկի կողմից արտոնյալ բաժնետոմսեր չեն թողարկվել, և սեփական բաժնետոմսերի ետգնում չի կատարվել:

31.12.2009թ.

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
«Ֆլեշ» ՍՊԸ	3,973,130	74.10%	վառելիքի ներմուծում, մեծածախ և մանրածախ առևտուր
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ	1,340,505	25.00%	միջազգային ֆինանսական գործունեություն

31.12.2008թ.

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
«Ֆլեշ» ՍՊԸ	3,973,130	74.10%	վառելիքի ներմուծում, մեծածախ և մանրածախ առևտուր
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ	1,340,505	25.00%	միջազգային ֆինանսական գործունեություն

Կանոնադրական կապիտալի ավելացում (դրամական միջոցներով)	31.12.2009.	31.12.2008.
Սովորական բաժնետոմսեր	-	1,722,005
Բաժնետոմսերի քանակը	-	344,401
Մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը	-	5000 դրամ

2008թ. և 2009թ. երրորդ եռամսյակում կանոնադրական կապիտալի նվազում հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չի կատարվել:

Էմիսիոն եկամուտ

	31.12.2009.	31.12.2008.
Էմիսիոն եկամուտ	766,001	766,001
Ընդամենը	766,001	766,001

Վերազնահատման պահուստներ

Պահուստներ	31.12.2009.	31.12.2008.
-գլխավոր պահուստ	300,000	270,000
-վերազնահատման պահուստներ	-	-
-այլ պահուստներ	80,875	25,732
Ընդամենը	380,875	295,732

Զբաղիված շահույթ (վնաս)

	31.12.2009.	31.12.2008.
Զբաղիված շահույթ		
-ընթացիկ տարվա	579,890	580,872
-նախորդ տարվա	759,534	539,992
Ընդամենը	1,339,424	1,120,864

Ծանոթագրություն 29 Կապիտալի այլ տարրեր

2009թ և 2008թ. այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալները բացակայում են:

Ծանոթագրություն 30 Պահուստներ

	31.12.2009.	31.12.2008.
Սկզբնական մնացորդ	-	-
Պահուստին կատարված մասհանումներ	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-

Բանկի իրավական պարտավորությունները

31.12.2009թ. դրությամբ Բանկը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և իր իրավական պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չի առաջացել:

Բանկի հարկային պարտավորությունները

31.12.2009թ.դրությամբ Բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չի առաջացել:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

	31.12.2009.	31.12.2008.
Չօգտագործված վարկային գծեր	1,918,108	1,353,395
Տրամադրված երաշխիքներ	591,071	928,955
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	8,811	12,423
Ընդամենը	2,517,990	2,294,773

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

	31.12.2009.		31.12.2008.	
	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի	-	108,012	-	92,143
1-5 տարի	-	353,919	-	365,587
5 տարուց ավել	-	7,680	-	37,254
Ընդամենը	-	469,611	-	494,984

Ծանոթագրություն 31
Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Բանկի հետ կապված անձինք են համարվում բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի հետ կապված անձանց հետ գործարքներն իրականացվել են՝ ելնելով գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից:

Պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ

Բանկի հետ կապակցված անձինք 31.12.09թ. և 31.12.08թ. դրությամբ այլ բանկերի նկատմամբ պահանջներ չեն ունեցել:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	31.12.2009.				31.12.2008.			
	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	15,166	2,689	158,414	176,269	23,325	-	1,863	25,188
Տարվար ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	1,779	522	188,855	191,156	146	2,754	357,633	360,533
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխատվություններ	3,660	3,211	259,332	266,203	8,305	65	201,082	209,452
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	13,285	-	87,937	101,222	15,166	2,689	158,414	176,269
Տոկոսային եկամուտ	1,685	332	17,943	19,960	91	65	16,684	16,840
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	31.12.2009.				31.12.2008.			
	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	3,871,233	142,227	16,956	4,030,416	2,674,402	121,681	221,877	3,017,960
Տարվար ընթացքում ստացված գումարներ	80,833,329	188,621	4,259,390	85,281,340	80,961,460	374,850	1,998,084	83,334,394
Տարվա ընթացքում վճարված գումարներ	80,825,295	147,596	2,787,010	83,759,901	79,764,629	354,303	2,203,006	82,321,938
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	3,879,267	183,252	1,489,336	5,551,855	3,871,233	142,228	16,955	4,030,416
Տոկոսային ծախս	102,597	17,947	1,095	121,639	12,800	12,196	1,548	26,544

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	31.12.2009.	31.12.2008
Բանկի խորհրդին		
- աշխատավարձ	6,000	1,616
- պարզևատրում		
Բանկի գործադիր մարմնին		
- աշխատավարձ	92,378	15,897
- պարզևատրում	5,950	4,531
Բանկի ներքին աուդիտին		
- աշխատավարձ	23,077	4,408
- պարզևատրում	1,480	795
Ընդամենը	128,885	27,247

Ծանոթագրություն 32

Ֆինանսական ռիսկերի մասին նվազագույն բացահայտումներ

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը Վարկառուի (Վարկառու՝ Բանկի նկատմամբ որևէ վարկային պարտավորություն ստանձնած անձ) կողմից վարկային պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունների՝ պայմանագրով սահմանված ժամկետներում ամբողջությամբ կամ մասնակի չկատարման հավանականությունն է:

Վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակված է ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն, որը հնարավորություն է տալիս իրականացնել վարկառուի վարկունակության գնահատում և վարկային ռիսկի բացահայտում: Վարկային ռիսկի բացահայտումն իրականացվում է ռիսկի առաջացման նախնական փուլում՝ վարկային հայտի քննարկման և վարկի սպասարկման ընթացքում:

Որպես վարկային ռիսկի վրա ազդող գործոններ դիտարկվում են ֆինանսական, իրավական, վարկի ապահովման և այլ (քաղաքական, տրանսպորտային և այլն) ռիսկերը:

Վարկային ռիսկերի բացահայտման համար Բանկի համապատասխան ստորաբաժանումների կողմից իրականացվում է պոտենցիալ և գործող Վարկառուների գործունեության վերլուծություն, որի համար հիմք են ծառայում՝

- Վարկի նպատակը. Բանկի համապատասխան ստորաբաժանման կողմից ուսումնասիրվում է պահանջվող վարկի օգտագործման նպատակը.
- Վարկառուների ֆինանսական ցուցանիշները՝ Բանկում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան.
- Դիրքը շուկայում. ուսումնասիրվում են շուկայում Վարկառուի որակական և քանակական ցուցանիշները, զարգացման հնարավորությունները, շուկայում գործող մրցակիցների նկատմամբ Վարկառուի առավելությունները և թերությունները.
- Վարկային պատմությունը. նախկինում ստանձնած վարկային պարտավորությունների կատարումը, վարկային ռեզիստորում (վարկային բյուրոյում) Վարկառուի վերաբերյալ գրանցումները.
- Իրավական համապատասխանությունը.
- Կառավարումը. կառավարման համակարգը, ինչպես նաև որոշումների կայացման գործընթացը.
- Սեփականատերերի և փոխկապակցված անձանց համբավը, ինչպես նաև սեփականատերերի մասնակցությունը կառավարման գործընթացում
- Վարկի ապահովման միջոցը՝ ուսումնասիրվում է Բանկում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Վարկային ռիսկի գնահատումն իրականացվում է Բանկում վարկավորում իրականացնող համապատասխան ստորաբաժանումների կողմից:

Վարկային ռիսկի գնահատումը Բանկում կատարվում է վարկանիշի հաշվարկման և շնորհման եղանակով, որի ընթացքում իրականացվում է՝

- Տնտեսական վերլուծություն՝ հավանական կորուստների գահատում տնտեսական ցուցանիշների միջոցով.
- Վիճակագրական վերլուծություն. վերլուծվում են Վարկառուների ներկայացված ցուցանիշները, և Բանկի կողմից նախկինում տրամադրված վարկերի ցանկում ուսումնասիրվում են նպատակավոր վարկերի պատմությունները.

- Վարկի ապահովման միջոցի վերլուծությունը՝ գների հավանական անկման վերլուծություն:

Մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում)

Մոդելներ առկա չեն:

Վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և քանակական գնահատական

Վարկային ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը կատարում է հաճախորդի և պահանջվող Վարկի բալային գնահատումը: Բալավորման համակարգը հիմնված է հետևյալ որոշիչների վրա.

Նպատակ՝ հաճախորդի գործունեության ոլորտը և Վարկը պետք է համապատասխանեն Քաղաքականությանը:

Պահանջ՝ պահանջվող վարկի չափը պետք է համապատասխանի Քաղաքականության սահմանաչափերին և տնտեսապես հիմնավորված լինի Վարկի և տոկոսագումարների մարման հնարավորությունը:

Առաջնային ապահովվածությունը՝ հաճախորդի գործունեության և գործարար ծրագրի կատարման արդյունքում նրա ֆինանսական ցուցանիշները պետք է համոզվածություն առաջացնեն, որ կապահովվի Վարկի վերադարձելիությունը և տոկոսագումարների մարումը:

Տևողություն՝ հաճախորդի բիզնես գործունեության ժամկետը, Բանկի հետ գործարար հարաբերությունների ժամկետը, նրա գործարար համբավն ու վարկային պատմությունը պետք է համոզմունք առաջացնեն Վարկն օգտագործելու ու մարելու ունակության մասին:

Ապահովվածություն երկրորդային՝ Վարկն ապահովված է գրավով և(կամ) երաշխիքով (երաշխավորությամբ):

Կապիտալ՝ Վարկի գումարի և հաճախորդի սեփական կապիտալի հարաբերության գնահատումը հանգեցնում է այն համոզմունքին, որ վարկի վերադարձը չի վտանգվի:

Վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում իրականացնում են Բանկի Վարչությունը, ինչպես նաև Բանկի ներքին իրավական ակտերի համաձայն համապատասխան որոշում ընդունելու լիազորություն ունեցող մարմինները՝ ընդունված ներքին կարգերի և կանոնակարգերի հիման վրա:

Վարկային ռիսկի կառավարման մեթոդներից են վարկերի դիվերսիֆիկացիան, վարկի ապահովման միջոցի ապահովագրումը, համապատասխան պահուստների ձևավորումը, վարկային տեխնոլոգիաների կիրառումը, արդյունավետ վարկային գործիքների ընտրությունը և այլն:

Վարկային ռիսկի կառավարման հսկողությունն իրականացվում է բանկի Ներքին աուդիտի կողմից, որը կիսամյակը մեկ՝ մինչև հաջորդ ամսվա վերջը, հաշվետվություն է ներկայացնում Բանկի խորհրդին:

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը՝ ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության

ՀՀ մարզեր	31.12.2009.	31.12.2008.
Երևան	10,441,177	10,335,776
Կոտայքի մարզ	682,466	505,715
Արարատի մարզ	381,382	133,211
Արմավիրի մարզ	380,474	93,663
Արագածոտնի մարզ	50,813	110,089
Լոռու մարզ	893,933	147,664
Գեղարք. մարզ	30,063	22,511
Տավուշի մարզ	272,030	200,527
Վայոց Ձորի մարզ	1,961	2,628
Շիրակի մարզ	629,325	319,293
Սյունիքի մարզ	31,136	1,503
ԼՂՀ	2,370,074	281,540
Ընդամենը	16,164,834	12,154,120

Աշխարհագրական կենտրոնացումներ

31.12.2009.

	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Հողվածի անվանումը					
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում					
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16,268,962	-	-	-	16,268,962
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	4,265,911	31,890	423,297	154	4,721,252
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	-	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	16,164,834	2,810	6,922	-	16,174,566
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	2,910,402	-	-	-	2,910,402
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-
Ընդամենը՝ ակտիվներ	1,227,791	15,903	23,116	22	1,266,832
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	40,837,900	50,603	453,335	176	41,342,014
Պարտավորություններ	2,506,460	11,218	312		2,517,990
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ					
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5,009,603	-	2,300,350	-	7,309,953
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	25,312,549	233,824	74,468	104,815	25,725,656
Այլ պարտավորություններ	250,205	-	-	-	250,205
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	206,983	-	912	-	207,895
Զուտ դիրք	30,779,340	233,824	2,375,730	104,815	33,493,709

* Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն:

31.12.2008.

	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Հողվածի անվանումը					
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	10,524,093.0	-	13,363.0		10,537,456
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	311,991	24,030	624,779	605	961,405
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	12,154,183	3,714	6,467		12,164,364
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	2,996,407	-	-	-	2,996,407
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,591,742	-	-	-	1,591,742
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	1,366,800	4,132	9,960	1	1,380,893
Ընդամենը՝ ակտիվներ	28,945,216	31,876	654,569	606	29,632,267
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,283,520	11,002	251		2,294,773
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,984,310	-	1,875,362	-	4,859,672
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16,433,067	99,003	25,224	44,355	16,601,649
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	400,789	-	-	-	400,789
Այլ պարտավորություններ	225,104	-	451	-	225,555
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	20,043,270	99,003	1,901,037	44,355	22,087,665
Զուտ դիրք	8,901,946	(67,127)	(1,246,468)	(43,749)	7,544,602

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվները ըստ սեգմենտների և ռիսկայնության
31.12.2009.

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
1. Արդյունաբերություն	1,654,551	126	-	-	-	-	3,365.0	1	450,787	48
2. Գյուղատնտեսություն	76,796	3	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Շինարարություն	623,979	29	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Տրանսպորտ և կապ	566,242	9	-	-	-	-	-	-	4,958	1
5. Առևտուր	4,846,064	748	334	3	-	-	4,410	1	-	-
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	2,144,701	107	-	-	1,763.0	1.0	-	-	171,444	10
7. Ֆինանսական հատված	-	-	-	-	-	-	-	-	7,447	1
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	2,901,882	9,014	3,560	10	5,846	5	4,158	9		
8.1 անշարժ գույքի գրավով	403,934	51	603	1	-	-	-	-	255,815	25
8.2 ավտոմեքենայի գրավով	860,327	524	1,786	4	5,683	3	2,347	4		
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	3,319,813	2,122	7,822	10	9,014	21	266	2	2,977	2
Դեբիտորական պարտքեր	173,448	1,729	-	-	-	-	-	-	11,123	11
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	108,236	81,619	-	-	-	-	-	-	-	-
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ թվում՝	2,517,990	1,746	440.0	8	38.0	1.0	-	-	-	-
երաշխիքներ	591,071	36	-	-	-	-	-	-	-	-
ակրեդիտիվներ	8,811.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Արդյունաբերություն	1,654,551	126	-	-	-	-	3,365.0	1	-	-
2. Գյուղատնտեսություն	76,796	3	-	-	-	-	-	-	-	-

31.12.2008.

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
1. Արդյունաբերություն	12,163,073	8,086	297	1	-	-	994	1	393,418	50
2. Գյուղատնտեսություն	1,836,166	76	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Շինարարություն	97,584	2	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Տրանսպորտ և կապ	510,179	19	-	-	-	-	-	-	4,958.0	
5. Առևտուր	169,821	4	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	3,303,716	273	-	-	-	-	994	1	156,031	11
7. Ֆինանսական հատված	753,885	41	-	-	-	-	-	-	6,045	1
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.1 անշարժ գույքի գրավով	3,486,247	6,445	297	1	-	-	-	-	218,588	27
8.2 ավտոմեքենայի գրավով	666,120	64	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	1,421,455	626	297	1	-	-	-	-	-	-
Դեբիտորական պարտքեր	2,005,475	1,226	-	-	-	-	-	-	7,796	10
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	751,898	3,522	-	-	-	-	-	-	-	-
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ թվում՝	108,666	81,620	-	-	-	-	-	-	-	-
երաշխիքներ	2,294,773	1,190	-	-	-	-	-	-	-	-
ակրեդիտիվներ	928,955	36	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Արդյունաբերություն	12,423	1	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Գյուղատնտեսություն	12,163,073	8,086	297	1	-	-	994	1	393,418	50

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվները ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության
31.12.2009.

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր, այդ թվում՝	16,134,028	12,158	11,716	23	16,623.0	27	12,199	13	450,787	48
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	16,131,218	12,155	11,716	23	9,701	25	12,199	13	423,331	47
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	2,810	3	-	-	-	-	-	-	27,456	1
Ռուսաստանի Դաշնություն	2,810	3	-	-	-	-	-	-	27,456	1
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների),	-	-	-	-	6,922.0	2	-	-	-	-
Մեծ Բրիտանիա	-	-	-	-	6,922.0	2	-	-	-	-
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ընդամենը	16,134,028	12,158	11,716	23	16,623	27	12,199	13	450,787	48

31.12.2008.

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր, այդ թվում՝	12,163,073	8,086	297	1	-	-	994	1	393,418	50
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	12,152,829	8,083	297	1	-	-	994	1	371,132	49
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	3,714	1	-	-	-	-	-	-	22,286	1
Ռուսաստանի Դաշնություն	3,714	1	-	-	-	-	-	-	22,286	1
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	6,530	2	-	-	-	-	-	-	-	-

Մեծ Բրիտանիա	6,530	2	-	-							
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)			-	-	-	-	-	-	-		
5. Ընդամենը	12,163,073	8,086	297	1	-	-	994	1	393,418	50	

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

Վարկերի ապահովվածությունը

Վարկային պորտֆելի ապահովվածությունը հանդիսացող գրավները ըստ տեսակի տարբերակում ենք՝ անշարժ գույքի գրավ, շարժական գույքի գրավ և շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքային մնացորդի գրավ:

Որպես անշարժ գույքի գրավ կարող են հանդիսանալ ՀՀ տարածքում առավել իրացվելի գոտիներում առկա բնակարանները, բնակելի տները, հասարակական նշանակության շինությունները, արտադրական նշանակության շինությունները և հողատարածքները: Հիպոթեքային վարկավորման դեպքում բնակարանները և բնակելի տները (այգետնակները) ապահովագրվում են:

Որպես շարժական գույքի գրավ կարող են հանդիսանալ ավտոտրանսպորտային միջոցները, սարքավորումները, շինարարական տեխնիկան, հոսքագծերը, որոք ունեն շուկայում առավել իրացվելի արժեք:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների գրավադրման դեպքում գրավը ապահովագրվում է վարկի մնացորդի չափով:

Որպես ապրանքային մնացորդի և շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքների գրավ կարող են հանդիսանալ առավել իրացվելի ապրանքատեսակները, պատրաստի ապրանքները, որոնք չունեն պիտանելիության սեղմ ժամկետներ և շուկայում սպառողների շրջանում ունեն մեծ պահանջարկ:

Որպես գրավ ընդունելի անշարժ գույքի որակական բնութագրիչներ կարող են հանդիսանալ վթարայնության կարգավիճակը, շինության արտաքին և ֆիզիկական մաշվածության ցուցանիշները, շինության կառուցման տարեթիվը և կոնստրուկցիան: Շարժական գույքի դեպքում հաշվի է առնվում գույքի ֆիզիկական վիճակը, թողարկման տարեթիվը, գույքի տեխնիկական հագեցվածությունը և մաշվածությունը: Ապրանքների որակական հատկանիշները որոշելիս հաշվի է առնվում արտադրող ֆիրմայի վարկանիշը և տվյալ ապրանքի պատրաստման ժամանակ օգտագործված նյութերի որակը, շրջանառու միջոցների վրա ունեցած ազդեցության գործոնը:

Գրավի շուկայական արժեքը ազատ մրցակցության պայմաններում մասնատիպ և նույն պարամետրերով վաճառված գույքի համեմատության ժամանակ ստացված արժեքն է: Լիկվիդացիոն արժեքը շուկայում առավել սեղմ ժամկետներում գրավի արագ իրացման արժեքն է, որը ներկայացնում է առանց շուկայական ռիսկերի գրավի իրացումը: Վարկի տրամադրման ժամանակ որպես վարկի գումարի հաշվարկի հիմք է ընդունվում գրավի գնահատված լիկվիդացիոն արժեքը, ինչով բանկը սահմանափակում է վարկի ժամկետի ընթացքում գրավի արժեքի նվազման ռիսկը: Նշված ռիսկը նվազեցվում է նաև այն հանգամանքով, որ անշարժ և շարժական գույքերի գրավով ապահովված վարկերի դեպքում վարկ/գրավի գնահատված արժեք հարաբերակցությունը չի գերազանցում 80%-ը:

Վարկեր տրամադրելիս բանկը մեծ կարևորություն է տալիս վարկառուի նախկինում ունեցած վարկերի սպասարկման պատմությանը, կայուն եկամտունեքի առկայությանը, մասնագիտական պատրաստվածությանը, քանզի նպատակ ունենալով ձևավորել որակապես կայուն վարկային պորտֆել, վարկերը հնարավորինս բարձր իրացվելի գրավով ապահովված լինելու փաստից բացի, առաջնային նշանակություն ունի վարկառուի պարտաճանաչությունը և վճարունակությունը վարկի սպասարկման առումով, ինչի հետևանքն է 2009թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չաշխատող վարկերը կազմում են ընդհանուր վարկային պորտֆելի 0.25% (40 538 հազ.դրամ): Միաժամանակ նշենք, որ 31.12.09թ. դրությամբ վարկային ներդրումները կազմել են 16 174 566 հազ. դրամ՝ 31.12.08թ-ի 12 164 364 հազ. դրամի փոխարեն, այսինքն՝ վարկային ներդրումներն աճել են 32.97%-ով:

Պահուստավորումների համապատասխանությունը

Վարկերի դիմաց պահուստավորումները կատարվում են ՀՀ կենտրոնական բանկի և ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից համատեղ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման կարգ»-ի համաձայն:

Ռեպո գործարքները

2009թ. չորրորդ եռամսյակի ընթացքում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը կազմել է 3 714 911 հազ. դրամ՝ նախորդ եռամսյակի 5 371 938 հազ. դրամի դիմաց՝ նվազելով 30.85%-ով: Հակադարձ ռեպո գործարքներ չորրորդ եռամսյակի ընթացքում չեն կնքվել, իսկ նախորդ եռամսյակում հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը կազմել է 297 158 հազ. դրամ:

Չորրորդ եռամսյակի ընթացքում Բանկը սկսյալ գործարքների միջոցով չի ներգրավել միջոցներ, սակայն տեղաբաշխել է 6 999 հազ.ԱՄՆ դոլար և 15 863 899 հազ.դրամ՝ նախորդ եռամսյակի 2 800 հազ.ԱՄՆ դոլարի դիմաց:

Աշխատակազմը

Բանկի կողմից որակապես կայուն վարկային պերտֆելի ձևավորումը արդյունք է նաև համապատասխան բարձր մասնագիտական պատրաստվածություն ունեցող մասնագետների, ներդրված աշխատանքային էթիկայի և թիմային աշխատելաճի ունակության:

Վերահսկողություն (մոնիտորինգ) և վարկային ռիսկերի հայտնաբերում

Վարկերի սպասարկման բարձր որակը և ժամկետանց վարկերի բացակայությունը արդյունք է նաև վարկերի սպասարկման ընթացքում մշտական վերահսկողության, վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում վարկառուների հետ հարաբերությունների և մշտական կապի պահպանման, ինչի արդյունքում բանկը մշտապես տեղյակ է վարկառուի ֆինանսական վիճակից և անհրաժեշտության դեպքում արագ արձագանքում է իրավիճակի փոփոխություններին՝ ցուցաբերելով անհրաժեշտ օժանդակություն և խորհրդատվություն իրավիճակի կայունացման համար: Նշված միջոցառումները խիստ նպաստում են ժամանակին վարկային ռիսկերը բացահայտելուն և դրանք նվազեցնելուն կամ իսպառ վնասագերծելուն: Վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում մշտական հսկողություն է իրականացվում նաև վարկի նպատակային օգտագործման, վարկի ապահովման միջոցի՝ գրավի նկատմամբ, ինչը կատարվում է Բանկի համապատասխան ստորաբաժանման աշխատակիցների կողմից: Վարկի նպատակային օգտագործման մոնիտորինգն իրականացվում է ըստ անհրաժեշտության, վարկի օգտագործման ուղղությունների առանձնահատկությունների, վարկի կանխիկ և անկանխիկ գործարքների և այլն: Անշարժ գույքի մոնիտորինգը իրականացվում է երեք ամիսը մեկ անգամ, առանձին դեպքերում՝ յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ: Շարժական գույքի մոնիտորինգը իրականացվում է ըստ անհրաժեշտության՝ առնվազն երեք ամիսը մեկ անգամ:

Եթե շուկայում տեղի է ունեցել գնահատված անշարժ գույքի գների տատանում մոտ 20%-ի չափով, ապա ելնելով Բանկի շահերից՝ Բանկը կարող է պահանջել կատարել Գրավի վերագնահատում:

Եթե գրավի արժեքը էապես էժանացել է շուկայում, ապա Բանկի պահանջով Վարկառուն առաջարկում է ապահովել լրացուցիչ Գրավով, որը, Բանկի հետ համաձայնեցնելով, գրավադրվում է հիմնական գրավի հետ միասին:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժութային, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և արժեթղթերի գների տատանման:

Շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները
Արտարժույթային ռիսկ

Բանկը արտարժույթային ռիսկի հաշվարկն իրականացնում է ՎաՌ մեթոդաբանության համաձայն: Այդ նպատակով վերցվում են արտարժույթային փոխարժեքների համապատասխան ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը և արտարժույթային ՎաՌ-ը (99% վստահության մակարդակի պայմաններում), որի հիման վրա հաշվարկվում է Բանկի տվյալ օրվա արտարժույթային ռիսկը:

31.12.2009.

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ	7,650,210	8,589,033	29,719	16,268,962
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	987,795	3,710,335	23,122	4,721,252
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	-	-
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	11,538,479	4,636,087	-	16,174,566
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	2,910,402	-	-	2,910,402
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	1,224,157	37,644	5,031	1,266,832
Ընդամենը՝ ակտիվներ	24,311,043	16,973,099	57,872	41,342,014
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	953,469	1,564,521	-	2,517,990
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,398,188	5,911,246	519	7,309,953
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	14,843,801	10,865,955	15,900	25,725,656
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	250,205	-	-	250,205
Այլ պարտավորություններ	193,454	14,441	-	207,895
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	16,685,648	16,791,642	16,419	33,493,709
Զուտ դիրք	7,625,395	181,457	41,453	7,848,305

Արտարժույթային ռիսկ ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների

31.12.2009.

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ֆորվարդային գործիքների գծով				
- պարտավորություններ	-	-	-	-
- պահանջներ	-	-	-	-
Զուտ դիրք ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների	-	-		-
Զուտ բաց դիրք*	7,367,450	336,680	41,999	7,746,129

31.12.2008.

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	5,115,480	5,330,670	77,943	10,524,093
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	141,663	817,326	15,779	974,768
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	10,151,451	2,012,913		12,164,364
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	2,996,407	-	-	2,996,407
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,591,742	-	-	1,591,742
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	1,364,274	15,762	857	1,380,893
Ընդամենը՝ ակտիվներ	21,361,017	8,176,671	94,579	29,632,267
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	1,912,672	382,101		2,294,773
Պարտավորություններ				

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,583,063	2,275,053	1,556	4,859,672
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,370,551	6,230,325	773	16,601,649
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	400,789	-	-	400,789
Այլ պարտավորություններ	222,353	3,202	-	225,555
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	13,576,756	8,508,580	2,329	22,087,665
Զուտ դիրք	7,784,261	(331,909)	92,250	7,544,602

**«I խմբի արտարժույթի» կազմում ներառված են՝ ԱՄՆ դոլար, ԵՎՐՈ, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Շվեյցարական ֆրանկ:

** «II խմբի արտարժույթի» կազմում ներառված են՝ Ռուսաստանյան ռուբլի, Ուկրաինական գրիվնա, ՍԱԷ դիրխամ, Վրացական լարի

Արտարժույթային ռիսկ ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների

31.12.2008.

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ֆորվարդային գործիքների գծով				
- պարտավորություններ	-	61,346	-	61,346
- պահանջներ	62,316	-	-	62,316
Զուտ դիրք ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների	62,316	(61,346)	-	970
Զուտ բաց դիրք*	7,846,577	(393,255)	92,250	7,545,572

Տոկոսային ռիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկի գնահատում

2009 թ. չորրորդ եռամսյակում տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների միջին կուտակային ճեղքվածքը բացասական է -2 258 237 հազ. դրամ՝ նախորդ եռամսյակի -458 412 հազ. դրամ հազ. դրամի դիմաց, այսինքն՝ բանկի զգայունությունը ըստ ակտիվների նվազել է : Միջին կուտակային ճեղքվածքը 2009թ-ի չորրորդ եռամսյակում նախորդ եռամսյակի համեմատ նվազել է 1 799 825 հազ. դրամով:

31.12.2009 թ-ի դրությամբ տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցությունը 30.09.2009թ.-ի համեմատ նվազել է 13.35 տոկոսային կետով՝ կազմելով 82.18% նախորդ եռամսյակի հարվա 95.4 %-ի դիմաց:

Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը և դրանց հարաբերակցության դինամիկան 2008-2009թթ.

ԱՄՍԱԹԻՎ	Կուտակային ճեղքվածք	Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցություն (%)
31.01.08	6,117,104	146.1
28.02.08	1,808,733	111.4
31.03.08	6,444,683	140.9
30.04.08	5,721,881	146.5
31.05.08	4,257,064	131.4
30.06.08	5,265,362	139.5
31.07.08	280,780	101.5
31.08.08	1,203,796	106.6
30.09.08	1,648,852	109.8
31.10.08	1,957,914	110.8
30.11.08.	1,019,689	105.5
31.12.08	1,417,365	108.2
31.01.09	(365,367)	98.0
28.02.09.	1,633,907	109.4
31.03.09.	(145,489)	99.3
30.04.09	(5,229,668)	75.8
31.05.09	(3,590,803)	81.3
30.06.09	(2,031,851)	89.2
31.07.09	(2,048,749)	89.7
31.08.09	1,087,110	105.9
30.09.09	(1,985,088)	90.8
31.10.09	(3,364,584)	75.8
30.11.09	(373,920)	81.3
31.12.09	(3,036,207)	89.2

Բանկը յուրաքանչյուր ամսվա (միջին օրական կտրվածքով) հաշվարկում է ներգրավված միջոցների (ռեսուրսների) արժեքը՝ կիրառելով սեփական մեթոդաբանությունը: Հաշվարկը իրականացվում է նաև առանձին՝ ըստ ժամկետային և ցայահանջ ներգրավված միջոցների: Արդյունքները յուրաքանչյուր ամիս քննարկվում են Բանկի ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովի կողմից, և կիրառում են տեղաբաշխված միջոցների արժեքի (տոկոսադրույքի) որոշման համար

31.12.2009.

Հողվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	խցումն	խախտված	խցումն	խախտված	խցումն	խախտված	խցումն	խախտված	խցումն	խախտված	խցումն	խախտված
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	943,825	3,600,712	556	-	833	-	4,467	-	13,145	-	-	-
-վարկեր	277	233,385	556	-	833	-	4,467	-	13,145	-	-	-
-ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-այլ	943,548	3,367,327	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր, փոխատվություններ, այդ թվում՝	555,178	157,901	1,276,175	396,830	1,270,667	524,435	1,682,293	798,732	5,907,637	2,704,723	940,556	8,997
- վարկեր	555,178	157,901	1,276,175	396,830	1,270,667	524,435	1,682,293	798,732	5,907,637	2,704,723	940,556	8,997
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	38,991	-	53,289	-	344,194	-	2,129,775	-	231,130	-
- երկարաժամկետ պարտք. գործիքներ	-	-	38,991	-	53,289	-	262,814	-	2,129,775	-	231,130	-
- կարճաժամկետ պարտք. գործիքներ	-	-	-	-	-	-	81,380	-	-	-	-	-
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Տեղաբաշխված այլ միջոցներ	8,388	3,536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	1,507,391	3,762,149	1,315,722	396,830	1,324,789	524,435	2,030,954	798,732	8,050,557	2,704,723	1,171,686	8,997

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝	467,717	3,356,754	-	174,551	-	282,072	10,000	380,592	706,250	1,686,485	209,791	-
- վարկեր	-	-	-	-	-	206,494	-	316,736	-	1,543,665	209,791	-
- ավանդներ	426,019	108,073	-	174,551	-	75,578	10,000	63,856	706,250	142,820	-	-
- հետգնման պայմանագրեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- այլ	41,698	3,248,681	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	8,669,069	6,703,546	123,430	385,268	237,328	746,491	341,135	2,647,460	5,414,775	368,292	-	-
- վարկեր	-	-	-	-	-	-	-	-	5,399,926	-	-	-
- ավանդներ	8,669,069	6,703,546	123,430	385,268	237,328	746,491	341,135	2,647,460	14,849	368,292	-	-
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	250,000	-	-	-
- այլ պարտատոմսեր	-	-	-	-	-	-	-	-	250,000	-	-	-
Ներգրված այլ միջոցներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	9,136,786	10,060,300	123,430	559,819	237,328	1,028,563	351,135	3,028,052	6,371,025	2,054,777	209,791	-
Զուտ դիրք	(7,629,395)	(6,298,151)	1,192,292	(162,989)	1,087,461	(504,128)	1,679,819	(2,229,320)	1,679,532	649,946	961,895	8,997

31.12.2008.

Հողվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	իսցումն	իսբերում	իսցումն	իսբերում	իսցումն	իսբերում	իսցումն	իսբերում	իսցումն	իսբերում	իսցումն	իսբերում
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	-	813,095	46,849	-	55,219	-	16,332	-	8,611	-	-	-
-վարկեր	-	165,634	46,849	-	55,219	-	16,332	-	8,611	-	-	-
-այլ	-	647,461	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդներից տրված վարկեր, փոխատվություններ, այդ թվում՝	259,079	16,289	1,005,910	104,692	640,790	30,699	381,727	56,612	6,539,652	1,788,033	1,366,112	-
- վարկեր	259,079	16,289	1,005,910	104,692	640,790	30,699	381,727	56,612	6,539,652	1,788,033	1,366,112	-
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, այդ թվում՝	159,175	-	224,963	-	932,387	-	550,753	-	981,386	-	96,564	-
- երկարաժամկետ պարտք. գործիքներ	159,175	-	224,963	-	932,387	-	550,753	-	900,253	-	96,564	-
- կարճաժամկետ պարտք. գործիքներ	-	-	-	-	-	-	-	-	81,133	-	-	-
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,591,742	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Տեղաբաշխված այլ միջոցներ	3,707	2,162	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	2,013,703	831,546	1,277,722	104,692	1,628,396	30,699	948,812	56,612	7,529,649	1,788,033	1,462,676	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների	1,622,408	258,806	199,700	-	54,000	-	70,500	-	627,460	1,829,740	-	-

նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վարկեր	-	-	-	-	-	-	-	-	627,460	1,829,740	-	-
- ավանդներ	10,000	-	199,700	-	54,000	-	70,500	-	-	-	-	-
- հետգնման պայանանգրեր	1,589,680	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- այլ	22,728	258,806	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	3,206,370	4,367,899	876,438	408,896	569,231	425,576	651,482	771,104	14,382	151,495	-	-
- վարկեր	-	-	-	-	-	-	-	-	300,000	-	-	-
- ավանդներ	3,206,370	4,367,899	876,438	408,896	569,231	425,576	651,482	771,104	14,382	151,495	-	-
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	400,000	-	-	-	-	-
- այլ պարտատոմսեր	-	-	-	-	-	-	400,000	-	-	-	-	-
Ընդամենը	4,828,778	4,626,705	1,076,138	408,896	623,231	425,576	1,121,982	771,104	641,842	1,981,235	-	-
Զուտ դիրք	(2,815,075)	(3,795,159)	201,584	(304,204)	1,005,165	(394,877)	(173,170)	(714,492)	6,887,807	(193,202)	1,462,676	-

Տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների միջին տոկոսադրույքներ

Հոդվածի անվանումը	31.12.2009		31.12.2008	
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
	%	%	%	%
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	7.23	4.76	15.98	7
- միջբանկային վարկեր	-	-	-	-
- միջբանկային ռեպո	-	-	-	-
- միջբանկային տոկոսային սվոպ	-	0.5	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16.13	15.86	15.99	15.1
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	9.03	-	8.26	-
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր			-	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	7.44	5.88	7.59	8.96
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9.90	8.99	7.99	8.73
Պարտավորություններ բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	9.00		9	

Մոդելների նկարագիռ

Արժուքային ռիսկ

Արժուքային ռիսկն առաջանում է արժույթի շուկայական փոխարժեքի տատանման հետևանքով և իրենից ներկայացնում է արժուքային փոխարժեքների տատանումներից առաջացող դրամական կորուստների հավանականությունը:

Վաճառքի մեթոդով բանկում գնահատվում են ինչպես առանձին արտարժույթների, այնպես էլ արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ամբողջ պորտֆելի համար հնարավոր կորուստների հավանականությունը: Հնարավոր կորուստների հաշվարկը բանկին հնարավորություն է տալիս գնահատել արտարժույթային ռիսկին իր ենթարկվածությունը, կառավարել արտարժույթային ռիսկերը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկն իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով առաջացող ռիսկը:

Տոկոսադրույքի ռիսկի հաշվարկման համար կիրառվում է «Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելը» (GAP մոդել), որը հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Տոկոսադրույքի փոփոխությունների նկատմամբ բանկի զգայունությունը գնահատելու համար հաշվարկվում է «ճեղքվածքի հարաբերակցություն» (GAP/ASSETS) ցուցանիշը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի հարաբերությունը ակտիվներին:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների պատճառով Բանկի ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության և դրա հետևանքով ֆինանսական կորուստներ կրելու հավանականությունն է:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիության ռիսկը Բանկի կորուստներ կրելու և/կամ ստանձնած պարտավորությունների չկատարելու հավանականությունն է, որն առաջանում է ներգրավված և տեղաբաշխված միջոցների ժամկետային կառուցվածքի ճեղքվածքի կամ ակտիվների վաճառքի սահմանափակ կամ ոչ շահավետ հնարավորությունների արդյունքում:

Իրացվելիության ռիսկը պարունակում է ռիսկերի հետևյալ երկու տեսակները՝ 1. Արժութային ռիսկ, որն առաջանում է արժույթի շուկայական փոխարժեքի տատանման հետևանքով և իրենից ներկայացնում է արժութային փոխարժեքների տատանումներից առաջացող դրամական կորուստների հավանականությունը:

2. Տոկոսադրույքի ռիսկ, որն իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով առաջացող ռիսկը:

Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատումն իրականացնում են Բանկի Վարչությունը, Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը և Գանձապետը՝ Բանկի ներքին իրավական ակտերով սահմանված իրավասությունների շրջանակներում և կարգով:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար Բանկը կիրառում է հետևյալ մեթոդները՝

1. Վերլուծվում են իրացվելիության ռիսկի սահմանափակման նպատակով Բանկում սահմանված ցուցանիշները և գնահատվում են դրանց մակարդակները.
2. Պարբերաբար դիտարկվում են Բանկի հաշվեկշռի կառուցվածքի փոփոխման միտումները, դրամական հոսքերի փաստացի և կանխատեսվող ծավալները, որի հիման վրա գնահատվում է իրացվելիության ռիսկը.
3. Իրացվելի միջոցների ավելցուկի տեղաբաշխման և պակասորդի ներգրավման գործընթացի արդյունավետության վերլուծություն և գնահատում.
4. Բանկի պարտավորությունների (այդ թվում՝ ավանդային բազայի) բազմազանեցման (դիֆերսիֆիկացիայի) մակարդակի վերլուծություն և գնահատում

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման և սահմանափակման համար Բանկը սահմանում է հետևյալ նորմատիվները՝

1. Բանկում կանխիկ դրամական միջոցների և ակտիվների նվազագույն հարաբերակցությունը (3%)
2. Բանկի արտարժութային բաց դիրքի առավելագույն սահմանաչափը.
3. Բանկի ընդհանուր իրացվելիության նվազագույն սահմանաչափը (25%)
4. Բանկի ընթացիկ իրացվելիության նվազագույն սահմանաչափը (65%)
5. Ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանափակումները.
6. Բանկի կողմից տրամադրվող վարկային գծերի ընդհանուր ծավալ և Բանկի ընդհանուր կապիտալ առավելագույն հարաբերակցությունը (60%):

Իրացվելիության ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական

Իրացվելիության ռիսկի ընդհանուր կառավարումն իրականացվում է Վարչության կողմից, որը՝

1. Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված քաղաքականություններով և կանոնակարգերով տրված իրավասությունների սահմաններում ապահովում է իրացվելիության կառավարմանն առնչվող սահմանաչափերի պահպանումը.
2. Հսկողություն է սահմանում և միջոցներ ձեռնարկում Բանկի ռազմավարական զարգացման ծրագրերով և ամենամյա բյուջեներով պլանավորված ակտիվապասիվային համամասնությունների, նպատակային ցուցանիշների պահպանման նկատմամբ.
3. Քննարկում և խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ ներքին իրավական ակտերը:

Բանկի իրացվելության ընթացիկ կառավարումն իրականացնում է Բանկի Վարչության կողմից ձևավորվող և վերջինիս հաշվետու Բանկի կոլեգիալ, մշտապես գործող մարմինը՝ Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը, որը՝

1. Ամսական կտրվածքով քննարկում է Բանկի իրացվելիության կառավարման խնդիրները, իրացվելի միջոցների ավելցուկի տեղաբաշխման, պակասորդի ներգրավման գործընթացը և ընդունում համապատասխան որոշումներ:

2. Կարճաժամկետ (մինչև 3 ամսվա կտրվածքով) ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման փաթեթի կառուցվածքի փոփոխության հետ կապված ընդունում է որոշումներ՝ հիմնվելով Բանկի անցած ժամանակաշրջանի գործունեության վերլուծության, կարճաժամկետ և միջին ժամկետի կանխատեսումների արդյունքների վրա:

3. Ընդունում է որոշումներ Բանկի ընդհանուր դրամային և արտարժույթային իրացվելիության ապահովման վերաբերյալ:

4. Ապահովում է իրացվելիության ռիսկի կառավարման ոլորտում Բանկի քաղաքականության իրագործումը:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարմանն առնչվող օպերատիվ, ամենօրյա խնդիրները յուրաքանչյուր օր Գանձապետի ներկայացմամբ քննարկվում են Բանկի Գործադիր տնօրենի մոտ՝ պատասխանատու ստորաբաժանումների ղեկավարների (Գլխավոր հաշվապահի, Դիլինգ կենտրոնի տնօրենի, Վարկավորման և միջոցների ներգրավման, Ռազմավարության, մեթոդոլոգիայի և ռիսկերի գնահատման վարչությունների պետերի) մասնակցությամբ խորհրդակցական ժողովի ժամանակ:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի ամենօրյա կառավարումն իրականացնում է Գանձապետը, որը

համակարգում է Բանկի այն ստորաբաժանումների աշխատանքը, որոնց գործառնություններն ազդում են իրացվելիության մակարդակի վրա, հսկում է ներբանկային դրամաշրջանառությունը

ամփոփում և վերլուծում է իրացվելիության մակարդակի, դրամարկղային գործառնությունների վերաբերյալ պատասխանատու ստորաբաժանումների ամենօրյա տեղեկատվությունը և նախապատրաստում է միջոցների կառավարման վերաբերյալ առաջարկություններ

ապահովում է իրացվելիության ռիսկի կառավարման վերաբերյալ Բանկի Վարչության, Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովի որոշումների, Գործադիր տնօրենի հանձնարարականների կատարումը:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար վերահսկվում են հետևյալ ցուցանիշները՝

-ՀՀ կենտրոնական բանկում թղթակցային հաշիվների և պարտադիր պահուստների միջոցները և ներդրված ավանդները

-Թանկարժեք մետաղների բանկային (ստանդարտացված) ձուլակտորները

-ՀՀ պետական պարտատոմսերը՝ ընթացիկ (շուկայական) արժեքով՝ բացառությամբ գրավադրված, ռեպո համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթերի

-ռեզիդենտ և օտարերկրյա բանկերում թղթակցային հաշիվների մնացորդները

-միջոցների ներգրավումը

-տրամադրված վարկերի մարումը

- ակտիվների վաճառքը

-տոկոսային և ոչ տոկոսային եկամուտները

-նախկինում անհուսալի ճանաչված և Բանկի հաշվեկշիռի դուրս գրված ակտիվների վերադարձը:

Բանկի իրացվելիության ընդհանուր կառավարումն իրականացվում է Բանկի Վարչության կողմից, որը վերահսկողություն է սահմանում և անհրաժեշտության դեպքում միջոցներ է ձեռնարկում Բանկի ռազմավարական զարգացման ծրագրերով և ամենամյա բյուջեներով պլանավորված ակտիվապասիվային համամասնությունների, նպատակային ցուցանիշների պահպանման նկատմամբ:

Բանկի իրացվելիության ընթացիկ կառավարումն իրականացնում է Բանկի Վարչության կողմից ձևավորվող և վերջինիս հաշվետու Բանկի կոլեգիալ, մշտապես գործող մարմինը՝ Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ ԱՊԿՀ), որն ամսական կտրվածքով քննարկում է Բանկի իրացվելիության կառավարման խնդիրները, իրացվելի միջոցների ավելցուկի/պակասորդի, ներգրավման/տեղաբաշխման գործընթացը և ընդունում համապատասխան որոշումներ:

Բանկի իրացվելիության կառավարման ամենօրյա, ընթացիկ խնդիրները քննարկվում են Բանկի Գործադիր տնօրենի մոտ՝ պատասխանատու ստորաբաժանումների ղեկավարների մասնակցությամբ խորհրդակցական ժողովի ժամանակ:

Բանկի իրացվելիության օպերատիվ, ամենօրյա կառավարումն իրականացնում է Գանձապետը՝ ղեկավարվելով սույն Կարգով, Բանկի Վարչության, ԱՊԿՀ-ի որոշումներով և հանձնարարականներով: Ներգրավման գործառնություններ իրականացնելիս հաշվի են առնվում ամենամյա բյուջեով սահմանված ռեսուրսների ծավալային համամասնությունները, կանխատեսվում են ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցներն ըստ ժամկետայնության, ըստ տեսակների՝ ձգտելով հնարավորինս տարբերակել և նվազեցնել ռիսկը:

Ակնթարթային իրացվելիությունը կառավարելիս նորմավորվում է նոստրո թղթակցային հաշիվների և դրամարկղի ռեսուրսների հարաբերակցությունը հաճախորդների ցպահանջ հաշիվների մնացորդների նկատմամբ /20%-ից ոչ պակաս/, որը գնահատվում է փաստացի և վիճակագրական տվյալների կանխատեսման հիման վրա, կարգավորվում է միջբանկային գործառնությունների միջոցով և հաշվարկվում է ամսվա կտրվածքով միջին օրեկան ցուցանիշի միջոցով: Ընթացիկ իրացվելիության

ռիսկը կառավարելիս օգտվելով փաստացի և կանխատեսվող ցուցանիշների օրական շարժից՝ կիրառվում են համապատասխան վճարային օրացույցներ՝ հիմք ընդունելով հետևյալ չափանիշները.

-բանկի վճարահաշվարկային օրական պարտավորությունները,

- դրամական հոսքերի օրական շարժը,

- վարկերի, ավանդների, արժեթղթերի հետ կապված գործառնությունների օրական շարժը:

Ապահովվում է Բանկի ազատ ռեսուրսների վերաբաշխումը եկամուտ ձևավորող կենտրոնների միջև՝ հսկողություն սահմանելով և կառավարելով ներբանկային դրամաշրջանառությունը:

Բանկի վճարային դիրքի հսկումը՝ իրացվելի ակտիվների գումարի համապատասխանությունը վճարահաշվարկային պահանջարկին օրական և առաջիկա շաբաթվա կտրվածքով, իրականացնում է Գանձապետը:

Բանկի ընդհանուր իրացվելիության և ամենամյա բյուջեով հաստատված ակտիվապասիվային համամասնությունների պահպանման հսկողությունն իրականացվում է Բանկի Ռազմավարության, մեթոդոլոգիայի և ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը ամսական կտրվածքով վերլուծում է շեղումները և ներկայացնում վարչության քննարկմանը:

Բանկի արտարժույթային դիրքի՝ գործող նորմատիվային դաշտին համապատասխանության հսկողությունն իրականացնում է Բանկի Դիլինգային կենտրոնը:

Բանկի իրացվելիության կառավարման նպատակով նոր գործիք կիրառելիս պատասխանատու ստորաբաժանումների կողմից սահմանված կարգով հաստատման են ներկայացվում անհրաժեշտ ընթացակարգերը և ներքին հսկողությունը, որով պետք է սահմանվեն գործիքի նկարագրությունը, նոր գործիքից հնարավոր կորուստների վերլուծությունը՝ հաշվի առնելով Բանկի իրացվելիության և ընդհանուր կապիտալի մակարդակները, ինչպես նաև այդ գործիքի գծով ռիսկերի գնահատման, հսկման և մոնիտորինգի գործընթացը:

31.12.2009

Հողվածի անվանումը	Չաշխատող		Մարմանը մնացել է							Անժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետանց	Ժամկետային	ցպահանջ	մինչև 1 ամիս	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6-ից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	15,796,647	-	-	-	-	-	-	472,315	16,268,962
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	412,482	4,128,776	114,356	833	4,467	60,338	-	-	4,721,252
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11,466	29,072	-	765,503	1,657,240	1,778,710	2,454,369	8,534,471	943,735	-	16,174,566
Արժեթղթեր, այդ թվում	-	-	-	-	38,991	53,289	262,814	2,324,178	231,130	-	2,910,402
- առևտրային նպատակով պահվող	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- վաճառքի համար մատչելի	-	-	-	-	38,991	53,289	262,814	2,324,178	231,130	-	2,910,402
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պահանջներ	-	-	97,878	43,952	37,696	1,333	30,231	1,055,242	-	500	1,266,832
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	11,466	29,072	16,307,007	4,938,231	1,848,283	1,834,165	2,751,881	11,974,229	1,174,865	472,815	41,342,014
Այդ թվում՝											
I խմբի արտարժույթով	-	4,025	8,974,669	3,355,239	549,379	525,195	799,636	2,764,956	-	-	16,973,099
II խմբի արտարժույթով	-	-	57,872	-	-	-	-	-	-	-	57,872
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	11,466	29,072	-	4,809,522	1,806,406	1,829,898	2,717,974	10,873,367	1,174,865	-	23,252,570
Անտոկոս			16,307,007	43,952	37,696	1,333	30,231	1,055,242		472,815	17,948,276

Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	220,557	3,610,155	181,172	303,610	391,800	2,392,868	209,791	-	7,309,953
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	14,851,240	547,656	514,619	988,026	2,994,916	5,829,199	-	-	25,725,656
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	14,851,240	-	-	-	-	-	-	-	14,851,240
- ժամկետային ավանդներ	-	-	-	547,656	514,619	988,026	2,994,916	5,829,199	-	-	10,874,416
- այլ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	-	-	-	-	-	-	-	250,205	-	-	250,205
Այլ պարտավորություններ	-	-	161,812	46,083	-	-	-	-	-	-	207,895
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	-	-	1,918,107	98,962	35,228	13,447	137,931	314,315	-	-	2,517,990
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	15,233,609	4,203,894	695,791	1,291,636	3,386,716	8,472,272	209,791	-	33,493,709
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I խմբի արտարժույթով	-	-	6,439,071	2,773,037	920,639	2,457,879	2,033,983	2,167,033	-	-	16,791,642
II խմբի արտարժույթով	-	-	16,419	-	-	-	-	-	-	-	16,419
«Խոշոր» պարտավորություններ*	-	-	4,406,777	1,943,892	-	241,076	1,151,218	7,071,497	-	-	14,814,460
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	132,260	349,549	1,407,641	-	-	-	-	1,889,450
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	-	-	8,373,309	4,135,365	683,250	1,263,077	3,382,001	6,736,066	-	-	24,573,068
Անտոկոս	-	-	6,860,300	46,083	-	-	-	-	-	-	6,906,383
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	11,466	-	1,073,398	-	1,152,492	542,529	(634,835)	3,501,957	965,074	472,815	7,848,305
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I խմբի արտարժույթով	-	-	2,535,598	-	(371,260)	(1,932,684)	(1,234,347)	597,923	-	-	181,457
II խմբի արտարժույթով	-	-	41,453	-	-	-	-	-	-	-	41,453
փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-	-	(349,549)	(1,407,641)	-	-	-	-	(1,889,450)
ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	11,466	29,072	-	-	1,123,156	566,821	(664,027)	4,137,301	-	-	(1,320,498)
Կուտակային իրացվ. ճեղքվածք	-	-	9,446,707	-	37,696	1,333	30,231	1,055,242	-	-	11,041,893

31.12.2008.

Հողվածի անվանումը	Չաշխատող		Մարմանը մնացել է							Անժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետանց	Ժամկետային	ցավահանջ	մինչև 1 ամիս	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6-ից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	10,273,549	-	-	-	-	-	-	263,907	10,537,456
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	612,751	168,244	48,738	58,052	13,999	18,994	-	40,627	961,405
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	1,288	-	830,690	1,392,058	1,418,409	1,804,635	5,836,147	881,137	-	12,164,364
Արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	159,175	224,963	932,387	550,753	1,018,671	90,777	19,681	4,588,149
- առևտրային նպատակով պահվող	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- վաճառքի համար մատչելի	-	-	-	159,175	224,963	932,387	550,753	1,018,671	90,777	19,681	2,996,407
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված	-	-	-	1,591,742	-	-	-	-	-	-	1,591,742
Այլ պահանջներ	-	-	51,130	14,212	3,976	8,419	11,920	1,291,236	-	-	1,380,893
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	-	1,288	10,937,430	1,172,321	1,669,735	2,417,267	2,381,307	8,165,048	971,914	324,215	29,632,267
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I խմբի արտարժույթով	-	-	5,981,547	272,521	171,530	169,712	359,140	1,181,594	-	40,627	8,176,671
II խմբի արտարժույթով	-	-	94,579	-	-	-	-	-	-	-	94,579
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	-	1,279	-	1,017,516	1,465,303	1,525,875	1,930,703	8,440,424	881,137	-	15,262,237
Անտոկոս	-	-	10,937,430	132,316	186,010	883,992	448,400	14,874	-	324,215	12,927,237
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ		-	441,454	1,610,623	208,485	87,690	85,734	2,727,516	-	-	5,161,502
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	11,961,141	443,815	1,298,143	1,002,113	1,428,536	166,071	-	-	16,299,819
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	11,961,141			-	-	-	-	-	11,961,141
- ժամկետային ավանդներ	-	-	-	443,815	1,298,143	1,002,113	1,428,536	166,071	-	-	4,338,678
- այլ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի զծով	-	-	-		789	-	400,000		-	-	400,789
Այլ պարտավորություններ	-	-	33,474	43,360	5,721	143,000	-	-	-	-	225,555
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	-	-	1,354,595		870,989	3,160	54,461	11,568	-	-	2,294,773
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	-	-	12,436,069	2,097,798	1,513,138	1,232,803	1,914,270	2,893,587	-	-	22,087,665
Այդ թվում՝											
I խմբի արտարժույթով	-	-	4,786,420	94,882	418,878	453,373	773,738	1,981,288			8,508,579
II խմբի արտարժույթով	-	-	2,330		-	-	-	-	-	-	2,330
«Խոշոր» պարտավորություններ*	-	-	3,560,214	1,594,234	303,113	25,364	95,000	2,344,638	-	-	7,922,563
Այդ թվում՝											
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	61,346	213,177	1,142,570	-	-	-	-	1,417,093
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	-	-	6,416,428	2,033,173	1,489,983	1,045,689	1,511,000	3,282,172	-	-	15,778,445
Անտոկոս	-	-	5,104,865	2,284	1,500	-	-	-	-	-	5,108,649
Ձուտ իրացվելիության ճեղքվածք	-	-	(1,498,639)		156,597	1,184,464	467,037	5,271,461	971,914	324,215	7,544,602
Այդ թվում՝											
I խմբի արտարժույթով	-	-	1,195,127		(247,348)	(283,661)	(414,598)	(799,694)		40,627	(331,908)
II խմբի արտարժույթով	-	-	92,249		-	-	-	-	-	-	92,249
փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-		(213,177)	(1,142,570)	-	-	-	-	(1,417,093)
ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	-	1,279	-		(24,680)	480,186	419,703	5,158,252	881,137	-	(516,208)
Կուտակային իրացվ. ճեղքվածք	-	-	5,832,565		184,510	883,992	448,400	14,874	-	324,215	7,818,588

Ծանոթագրություն 33. Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն (Չստուգված)

30.09.2009թ.-ին Բանկի բաժնետիրական կապիտալը մնացել է անփոփոխ:

31.12.2008թ.-ին Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմված է 5 000 ՀՀ դրամ անվանական արժողությամբ, թվով 1 072 401 հատ սովորական բաժնետոմսերից, որոնց ընդհանուր ծավալը կազմում է 5 362 005 հազ. ՀՀ դրամ:

Ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշներ

2009թ.	Ընդհանուր կապիտալ	Ռիսկով կշռված ակտիվներ	Ընդհ. կապ. համարժեք. փաստացի (%)	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ (%)
1	2	3	4 (2/3)	5
Հունվար	7,454,701	18,196,734	41.0	12.0
Փետրվար	7,438,623	17,997,118	41.3	12.0
Մարտ	7,436,022	18,034,416	41.2	12.0
Ապրիլ	7,371,754	17,931,889	41.1	12.0
Մայիս	7,385,758	18,747,252	39.4	12.0
Հունիս	7,378,944	17,834,983	41.4	12.0
Հուլիս	7,458,564	22,502,174	33.1	12.0
Օգոստոս	7,574,561	18,638,366	40.6	12.0
Սեպտեմբեր	7,484,048	22,502,174	33.3	12.0
Հոկտեմբեր	7,580,316	22,596,236	33.55	12.0
Նոյեմբեր	7,628,560	23,152,301	32.95	12.0
Դեկտեմբեր	7,683,540	22,407,287	34.29	12.0

2008թ.	Ընդհանուր կապիտալ	Ռիսկով կշռված ակտիվներ	Ընդհ. կապ. համարժեք. փաստացի (%)	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ (%)
1	2	3	4 (2/3)	5
Հունվար	4,076,359	16,634,725	24.51	12
Փետրվար	4,592,480	17,989,313	25.53	12
Մարտ	4,599,576	18,964,363	24.25	12
Ապրիլ	4,887,660	19,532,336	25.02	12
Մայիս	4,958,006	20,354,243	24.36	12
Հունիս	5,116,611	20,193,224	25.34	12
Հուլիս	5,173,906	21,117,874	24.50	12
Օգոստոս	5,228,021	22,385,185	23.35	12
Սեպտեմբեր	5,290,621	21,106,404	25.07	12
Հոկտեմբեր	5,320,920	20,818,990	25.56	12
Նոյեմբեր	5,345,682	20,525,800	26.04	12
Դեկտեմբեր	5,505,955	20,045,022	27.47	12

Ստորև ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ Բազելի ռիսկի կշիռների դասերի:

Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	21,221,541	53,344	-	-
10%	-	-	-	-
20%	3,119,755	1,644	-	624,280
50%	1,557,833	975	-	779,404
75%	2,466,785	85,546	-	1,914,249
100%	13,386,483	996,634	-	14,383,117
150%	27	-	-	40
Ընդամենը	41,752,424	1,138,144	-	17,701,089

31.12.2008.

Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	13,230,124	12,886	-	-
10%	-	-	-	-
20%	1,527,075	-	-	305,415
50%	1,196,440	20,851	-	608,646
75%	1,961,666	66,492	-	1,521,119
100%	10,396,545	1,164,130	-	11,560,674
150%	21	-	-	31
Ընդամենը	28,311,871	1,264,359	-	13,995,884

Ծանոթագրություն 34 .Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք

Ստորև ներկայացվում են ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ կատարված ՀՀՀՅՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները, որոնց վերաչափումից օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում, իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք`
- հիմնականում ձեռք են բերվել ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով
- կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար վկայություն կա կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ
- սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպության կողմից նախատեսվում են որպես իրավական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիք, որի վերաչափումից օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում:

Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք չունեն գնանշված շուկայական գին գործող շուկայում` բացառությամբ անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառելու մտադրությամբ տրամադրվածներից:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնանշված շուկայական գնի վրա` առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնորոշման մոդելների կամ գեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

31.12.2009թ. և 31.12.08թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

31.12.2009թ. և 31.12.2008թ. այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալները բացակայում են:

Ծանոթագրություն 36. «Ապաճանաչում»

2009թ.-ի և 2008թ.-ին հսումբը չի ունեցել փոխանցված ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ կան որոնց մի մասը չի բավարարում ապաճանաչման չափանիշներին, կամ երբ առկա է «շարունակվող մասնակցություն»:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

31.12.2008թ. և 31.12.2009թ. դրությամբ հսումբը գրավադրված ակտիվները չի ունեցել:

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

31.12.2009թ և 31.12.2008թ դրությամբ հսումբը չունի գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

	31.12.2009	31.12.2008.
Արժեթղթեր	135,500	195,219
Թանկարժեք մետաղներ, ոսկու ջարդոններ և թանկարժեք քարեր	1,670,565	823,639
Անշարժ գույք և այլ հիմնական միջոցներ	46,020,068	31,186,771
Պատրաստի արտադրանք և ապրանքներ	1,325,722	1,828,650
Դրամական միջոցներ	322,701	124,363
Այլ գրավ	791,131	445,303
Երաշխավորություններ	13,869,149	3,644,119
Ընդամենը	64,134,836	38,248,064

Ծանոթագրություն 39. «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

հսումբը 2009թ.-ի և 2008թ.-ի ընթացքում չի ունեցել խախտումներ կամ պարտավորությունների չկատարման դեպքեր

